

Становище

От доц. д-р Весела Иванчева Любенова, д.м., FEBO

Катедра „Очни болести, УНГ болести и ЛЧХ“, Клиника по очни болести,
Медицински университет– Плевен, УМБАЛ „Д-р Г. Странски“– Плевен

На дисертационен труд на тема:

„Възможности за микроструктурен анализ и оценка на уврежданията на
предната очна повърхност от ултравиолетови лъчи с естествен и изкуствен
произход“

За присъждане

на образователна и научна степен „Доктор“

на д-р Младена Николаева Радева

Медицински университет – Варна

Кратки биографични данни и професионална реализация:

Д-р Младена Радева е възпитаник на IV ЕГ – Фредерик Жолио-Кюри, гр.Варна. Владее отлично английски и испански език. Завършва Медицински Университет – Проф. Д-р Параскев Стоянов", Варна през 2015г. с отличие и награди. Веднага след това е започва специализация по Очни болести в Специализирана болница по очни болести за активно лечение, гр. Варна. През 2017г работи като хоноруван асистент към МУ-Варна, а през 2018г. след успешно положен конкурсен изпит е избрана за асистент в Катедра „Очни болести и зрителни науки". През същата година, отново след конкурс, е зачислена като редовен докторант. Носител на награда „Студент на годината" за 2014г. в област „Здравеопазване и спорт" на Община Варна, връчена за заслуги в областта. През март 2019г. печели награда „Млад учен" на Българската Глаукомна Асоциация. По-късно същата година е удостоена с приз „Лекарите, на които вярваме" на вестник

„24 часа“. През декември 2019г. успешно полага изпит за специалност по Очни болести. Ноември 2020г. придобива магистратура по „Здравен мениджмънт и медико-социални грижи“. Д-р Радева участва активно в множество форуми, има 5 изнесени постера на международни конгреси, презентации в национални офталмологични срещи и над 20 научни публикации, включително в списания с импакт фактор. Част е от авторския колектив на учебник по Очни болести под ръководството на проф. Хр. Групчева (2020г). Посещава локални и европейски обучителни курсове като глаукомния специализантски курс на EGS в Майнц, Германия през м. февруари 2019г, а по-късно същата година преминава едномесечна специализация по ЕВО програма в университетска болница Ramon y Cajal, Мадрид, Испания.

Д-р Радева разработва много интересен и актуален офталмологичен проблем. Дисертационният труд анализира в динамика микроструктурните промени на очната повърхност, предизвикани от ултравиолетови лъчи с естествен и изкуствен произход чрез *in vivo* конфокална микроскопия. В научната работа се оценяват навигите за защита и тяхната корелация с установените изменения на микроструктурно ниво..

Дисертационният труд е със структура, съобразена със съвременните стандарти. Работата е написана на 153 страници, включващи 38 фигури и 21 таблици. След съдържание – 3 стр. и въведение – 2 стр., в него са включени следните основни раздела: Резюме – 2 стр., Abstract – 2 стр., Списък на фигури и таблици – 4 стр., Съкращения – 2 стр., Литературен обзор – 44стр., Цел и задачи – 1 стр., Материали и методи – 14 стр., Резултати – 32 стр., Дискусия – 15 стр., Заключение - 1 стр, Обобщение – 1 стр., Изводи – 1 стр., Приноси – 1 стр., Публикации, свързани с дисертационния труд – 1 стр., Библиография – 24 стр.

Литературният обзор обхваща около 1/3 от дисертационния труд (37 страници) и показва добро познаване на проблема. Извършено е подробно проучване на литературните източници. Литературният обзор е разделен на 5 части – характеристика на светлината от видимия спектър и ултравиолетовите лъчи, включително от естествени и изкуствени източници, ефекти на ултравиолетовата радиация върху кожата, ефекти върху окото, експериментални проучвания за късовълновата радиация и принципи на конюнктивалната автофлуоресценция.

Дисертантът е представил 3 публикации, свързани с дисертационния труд.

Авторефератът отразява съдържанието на дисертационния труд и е оформен съгласно изискванията. Литературният обзор е правилно структуриран и отразява задълбоченото проучване на проблема в световен мащаб, като авторите са добре онагледени.

Основната цел на научния труд е да се анализират в динамика микроструктурните промени на очната повърхност, предизвикани от ултравиолетови лъчи с естествен и изкуствен произход чрез *in vivo* конфокална микроскопия. Да се оценят навиците за защита и корелацията им с установените микроструктурни изменения. За осъществяване на поставената цел, дисертантът е определил 5 задачи.

В раздел Материали и методи са използвани множество съвременни научни и практически методи, и проличава умението на д-р Радева да подбира най-целесъобразните средства за решаване на поставената цел и задачи. Включени са общо 350 изследвани, като изследването е извършено в две части. Броят на изследваните пациенти, включени в дисертацията, са напълно достатъчни за работата на д-р Радева.

Резултатите, обсъждането и дискусията са добре изложени и подкрепени нагледно с таблици и фигури.

В раздел Обобщение са представени основните Изводи от научната работа.

В Библиографията са представени 400 литературни източници, от които 2 са на кирилица, а 398 на латиница

Приносите, описани от дисертанта, следват направените изводи и са разделени на такива с познавателен, научно-проложен и потвърдителен характер.

1. Приноси с научно-приложен характер

- Дефинирани се качествени и количествени промени в предната очна повърхност, причинени от въздействието на ултравиолетови лъчи с естествен и изкуствен произход.

- Потвърдена е хипотезата относно ултравиолетовата светлина като потенциален етиологичен фактор за „стареене“ и възникване на различни патологии на очната повърхност.
  - Доказана е нуждата от оптималната защита на очната повърхност от въздействието на ултравиолеточите лъчи.
2. Приноси с научно-теоретичен характер
- За пръв път в световната литература е публикуван микроструктурен анализ на промените на очната повърхност под въздействие на ултравиолетови лъчи с естествен произход.
  - За пръв път в световната литература е публикуван микроструктурен анализ на промените на очната повърхност под въздействие на ултравиолетови лъчи с изкуствен произход.
  - Доказана е връзка между здравните навици и такива за очна слънцезащита, и микроструктурните промени на очната повърхност, предизвикани от действие на УВ лъчи.
3. Приноси с потвърдителен характер
- Потвърдена е връзката между вредните навици и танорексията за българската популация.
  - Потвърден е увреждащият ефект на УВ лъчите върху предната очна повърхност.
  - Утвърдена е конфокалната микроскопия като метод за детекция на промените на клетъчно ниво при липса на биомикроскопска находка.

Заклучение: Дисертационният труд на д-р Младена Николаева Радева отговаря на изискванията за научна степен „Доктор“, както по актуалност, така и по съдържание и обем. В него тя прави задълбочено проучване на сериозен проблем в офталмологията.

Препоръчвам да бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“ на д-р Младена Николаева Радева.

07.02.2021 г.

Доц. д-р Весела Иванчева, д.м.

